

Adalimumabi -lääkeohje tulehduksellisissa suolistosairauksissa

Humira®, Hulio®, Amgevita®, Hukyndra®, Hyrimoz®, Idacio®, Imraldi®, Yuflyma®

Vaikutustapa

- Adalimumabi estää TNFalfa nimistä tulehduksen välittäjäainetta ja siten vähentää tulehdusta mm. tulehduksellisissa suolistosairauksissa (Haavainen paksusuolitulehdus eli colitis ulcerosa ja Crohnin tauti). Sitä voidaan käyttää myös monissa muissa autoimmuunisairauksissa kuten eri reumasairauksissa ja psoriaasissa.
- Suolitulehduksissa adalimumabia käytetään keskivaikean tai vaikean tulehduksen hoitoon silloin, kun vaste tavanomaiselle lääkitykselle on jäänyt riittämättömäksi tai teho on hävinnyt tai jos potilas ei ole sietänyt näitä hoitoja mm. haittavaikutusten vuoksi.

Ennen hoidon aloitusta

- Ennen hoidon aloitusta etsitään mahdollisia piileviä infektioita, jotka voisivat hoidon aikana aktivoitua. Verikokeilla poissuljetaan mm. virushepatiitit B ja C sekä HIV. Lisäksi tarkistetaan tuberkuloosin poissulkemiseksi verikokeita ja keuhkokuva.
- Hampaiden pitää olla kunnossa hoidon aikana. Yleensä hammastarkastuksessa tulee käydä jo ennen hoidon aloitusta, ellei edellisestä hammastarkastuksesta ole alle vuosi aikaa. Mikäli suolutilanne on kuitenkin niin vaikea, että hammashoitojen toteutumista ei ehditä odottaa ennen hoidon aloitusta, sitten hampaat hoidetaan mahdollisimman pian adalimumabi-hoidon alkamisen jälkeen.
- Kansallisen rokotusohjelman mukaisten rokotusten olisi hyvä olla ajan tasalla ennen hoidon aloitusta (mm. jäykkäkouristustehoste). Voimassa olevat rokotuksensa voi tarkistaa terveyskeskuksesta. Ennen hoidon aloitusta suositellaan myös pneumokokkrokotusta, jonka sairaala Novan gastroenterologian poliklinikka tarjoaa maksutta biologisen lääkityksen käyttäjille.

Annostus

- Lääke annostellaan ihonalaisina pistoksina 2 vkon välein.
- Ennen hoidon alkua lääkäri laatii KELA:lle B-lausunnon lääkkeen erityskorvausta varten.
- Pistoshoidon alkaessa järjestetään pistosopetus IBD-hoitajan vastaanotolla, jossa myös ensimmäinen lääkeannos annetaan. Samalla potilas saa 2. pistoskerran lääkeannoksen mukaansa ja pistää sen omatoimisesti 2 viikon kuluttua.
- Sitä seuraavat lääkeannokset potilas hakee reseptillä apteekista ja pistää lääkkeen omatoimisesti 2 viikon välein.

- Adalimumabin rinnalla käytetään usein immunomodulaattorilääkitystä, tavallisimmin käytettyjä valmisteita ovat atsatiopriini, merkaptopuriini tai metotreksaatti. Immunomodulaattorin tarkoitus on estää elimistöä muodostamasta vasta-aineita adalimumabia kohtaan, jolloin adalimumabin teho menetettäisiin. Lisäksi nämä lääkkeet hidastavat adalimumabin poistumista elimistöstä ja tehostavat siten lääkepitoisuutta ja lääkkeen tehoa.

Sivuvaikutukset

- Adalimumabiin liittyen infektioherkkyys voi lisääntyä. Tavallisimpia infektioita ovat ylähengitystieinfektiot ja mm. vyöruusun tai aiemman herpes virus -infektion aktivoituminen. Kuumeisten infektioiden aikana lääkettä ei voi annostella, vaan seuraavaa annosta pitää lykätä eteenpäin, kunnes infektio on paranemassa ja kuume on loppunut.
- Hoidon aikana pieniä maksa-arvojen nousuja tavataan satunnaisesti. Harvinaisempaa haittana voi joskus ilmetä voimakkaampi maksareaktio.
- Pistospaikalla voi ilmetä ihoreaktioita.
- Viivästyneet yliherkkyysreaktiot ilmaantuvat yleensä 1-2 viikon kuluessa injektioista. Oireena voi olla mm. nivel- ja lihaskipuja, kuumetta, ihottumaa, kutinaa ja kasvojen, käsien tai huulten turvotusta. Mikäli tällaisia oireita ilmaantuu, niistä kannattaa olla yhteydessä gastroenterologian poliklinikalle.

Turvakokeet

- Turvakokeet tarkistetaan 1 ja 3 kuukauden kuluttua hoidon aloituksesta.
- Sen jälkeen vakaassa tilanteessa turvakokeet tarkistetaan 4-6kk välein.

Raskaus ja imetys

- Adalimumabia voidaan käyttää sekä raskauden että imetyksen aikana. Lääkettä suositellaan jatkamaan koko raskauden ajan.
- Jos äidille on raskauden aikana annettu adalimumabi-hoitoa, sitten lapselle ei voi ensimmäisten 6-12 elinkuukauden aikana antaa eläviä heikennettyjä taudinaiheuttajia sisältäviä rokotteita (tuhkarokko-, hinkuyskä-, vihuriokkorokotteet (=MPR) sekä rotavirusrokote). MPR rokote voidaan antaa myöhemmin.

Rokotukset

- Kansallisen rokotusohjelman mukaisten rokotusten olisi hyvä olla ajan tasalla ennen hoidon aloitusta.
- Influenssa-rokote kannattaa ottaa vuosittain.
- Myös hepatiitti B- ja pneumokokki - rokotteiden ottaminen on suositeltavaa.
- Rokotukset kannattaa ajoittaa lääkeannosten puoliväliin.
- **Adalimumabi-hoidon aikana on vältettävä eläviä viruksia sisältävien rokotteiden ottoa** (BCG-, MPR-, keltakuume-, vesirokko-, vyöruusu-, oraalinen polio- ja oraalinen

lavantautirokote). Mikäli em. rokotteita harkitaan, tulee adalimumabi tauottaa 70vrk ennen rokotusta ja se voidaan aloittaa uudelleen 2-4vkoa rokotuksen jälkeen.

- **Hoidon aikana voi turvallisesti ottaa inaktivoituja mikrobeja tai antigeenin osia sisältäviä rokotteita** (Pneumokokki, Meningokokki, Haemophilus influenzae, Difteria ja tetanus (dT), Influenssarokote, Hepatiitti A ja B).
- Muiden rokotteiden osalta suositellaan keskustelemaan lääkärin kanssa.